

Tiksinme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tiksinme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31614>

Özet

Tiksinme Ölçeği (TÖ), bireylerin tiksinme eğilimlerini ve bu duygunun bilişsel bileşenlerini ölçmek amacıyla Türkçe'ye uyarlama çalışması yapılmış bir psikometrik araçtır. M. Şenöz ve C. E. Eremsoy tarafından 2013 yılında gerçekleştirilen bu çalışmada, özgün ölçeğin kültürel bağlamda geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabilmesi için gerekli olan **psikometrik özellikleri** detaylı olarak incelenmiştir. Ölçek, özellikle obsesif kompulsif bozukluk (OKB) ile ilişkili olan bulama ve kirlenme bilişlerini de değerlendiren alt boyutlar içermektedir. Bu ölçek, 0 ile 100 puan arasında derecelendirilen maddelerden oluşur.

Anahtar Kelimeler

Tiksinme Ölçeği, Tiksinme Duyarlılığı, Bulama Bilişleri, Kirlenme, Psikoloji, Uyarlama, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

M. Şenöz, C. Ekin Eremsoy

Amaç

Tiksinme Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin çeşitli potansiyel tiksinme uyaranlarına karşı gösterdikleri duyarlılık düzeylerini ve bu tepkilerin bilişsel deşlendirmelerini nicel olarak saptamaktır. Ölçek, özellikle **tiksinme** tepkisinin klinik psikoloji alanındaki yansımaları, yani bulama ve kirlenme bilişlerini saptamak için uyarlanmıştır. Bu sayede, Türkiye popülasyonunda tiksinme ile ilişkili psikopatolojilerin anlaşılmasına ve deşlendirilmesine katkı sağlamak hedeflenmiştir.

Ölçek, bireylerin sadece tiksinme duygusunu değil, aynı zamanda bu duygunun yol açabileceği olası sonuçlar (tehdit) ve bu sonuçların gerçekleşme ihtimalini (olasılık) nasıl deşlendirdiklerini de ölçmeye odaklanmıştır.

Yapı

Tiksinme Ölçeği (TÖ), 26 maddeden ve 13 farklı tiksinme objesinden oluşan karmaşık bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Ölçek, teorik olarak iki temel alt boyuta ayrılmıştır. Bu alt boyutlar, bireyin tiksinme uyaranlarına yönelik bilişsel deşlendirmelerini temsil etmektedir.

Ölçeğin faktör yapısının oluşturulan iki alt boyut ve madde sayıları şöyledir:

Olasılık (13 madde): Bireyin tiksindirici bir olayın veya durumun gerçekleşme ihtimaline dair

algısının ölçer.

Tehdit (13 madde): Bireyin algılanan tiksindirici durumun kendisine veya sağlığına yönelik oluturduu potansiyel tehlike düzeyini değerlendirmesini ölçer.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe versiyonunun yapı geçerlii, özünü ve Eremsoy (2013) tarafından **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılarak titizlikle incelenmiştir. DFA sonuçları, orijinal ölçeğin öngördüğü iki faktörlü modelin (Olasılık ve Tehdit) Türkçe örnekleme de yüksek düzeyde uyum sağladığını göstermiştir.

Rapor edilen uyum indeksi değerleri, modelin güçlü bir yapısal geçerliye sahip olduğunu kanıtlamaktadır: $\chi^2(271) = 557.22$ ($p < .001$), NC (Normed Chi-Square) = 2.06, CFI (Comparative Fit Index) = .96, RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) = .05 ve GFI (Goodness-of-Fit Index) = .90. Özellikle CFI ve RMSEA değerlerinin kabul edilen mükemmel uyum sağlarına yakın olması, TÖ'nün yapısal geçerliliğini desteklemektedir.

Güvenirlik

Tiksinme Ölçeği'nin (TÖ-R) güvenilirlii, **iç tutarlılık** katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanarak kanıtlanmıştır. Elde edilen katsayılar, maddelerin tutarlı bir şekilde ölçülen yapıyı temsil ettiğini göstermektedir.

TÖ-R için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı, toplam ölçek için **.87** olarak yüksek bulunmuştur. Alt ölçekler bazında incelendiğinde ise bu değerler, bulaşma/kirlenme alt ölçeği için **.64** ile toplam ölçek değeri arasında değmektedir. Çalışmada ayrıca Bulaşma/Kirlenme Bilişleri Ölçeği (BKBÖ) de kullanılmış olup, bu ölçeğin iç tutarlılık katsayıları olasılık alt ölçeği için **.84**, tehdit alt ölçeği için **.83** ve toplam ölçek için **.89** olarak belirtilmiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı, 2013 uyarlama çalışmasında **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) ile test edilmiştir. DFA, ölçeğin teorik olarak beklenen iki boyutlu yapısını (Olasılık ve Tehdit) Türkçe veri setinde de geçerliliğini koruduğunu doğrulamıştır. Uyum indeksleri (CFI=.96, RMSEA=.05) güçlü bir model uyumu göstererek, ölçeğin yapısal tutarlılığını destekleyen önemli kanıtlar sunmaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Ölçeği

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Self-Report)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Psikometrik çalışmada üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır.)

Yaş Grubu: Yetişkin

Popülasyon Detayları: Çalışmada, Tiksinme Ölçeği'nin psikometrik özelliklerini belirlemek üzere Türkiye'deki bir örneklemede gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: 100'lü Puanlama Sistemi (0 ile 100 puan arasında dereceleme).

Anahtar Kelimeler

Tiksinme Ölçeği, Bulaşma Kaygısı, Bilişsel Değerlendirme, Psikometri, Yapısal Geçerlik, Güvenilirlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: C. Ekin Eremsoy

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Bağlı E-posta Adresleri: eeremsoy@dogus.edu.tr

Yazın Adresi: Doğu Üniversitesi, İstanbul, Türkiye (Sorumlu yazarın bağlı olduğu kurum).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Türkçe literatüre 2013 yılında kazandırılmıştır. Ölçeğin akademik veya araştırmaya amaçlı kullanımı için sorumlu yazar C. Ekin Eremsoy ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Çalışmanın yayımlandığı makalenin PDF dosyasına şu adresten ulaşılabilir: turkpsikolojiyazilari.com. Ölçeğin orijinal PDF'i ise buradan indirilebilir: tiksinme-olcegi-toad.pdf.

Referanslar

Şnözü, M. ve Eremsoy, C. E. (2013). Tiksinme Ölçeği ile Bulaşma/Kirlenme Bilişleri Ölçeği'nin Türkçe versiyonlarının psikometrik özellikleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 16(31), 1-10.

Tiksinme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

2 alt boyut 26 madde ve 13 obje

Olasılık (13)

Tehdit (13)

ARABPSYCHOLOGY.COM